

Suomen Asehistoriallinen Seura ry

Tampere

A Member of the Foundation for European
Societies of Arms Collectors

31.5.2018

Asia: **Asedirektiivin kansallinen täytäntöönpano, asiattunnus SM011:00/2017**

Kiitämme mahdollisuudesta ottaa kantaa asiaan.

Valtioneuvoston tahto oli, että direktiivi ei saa aiheuttaa haittaa suomalaiselle ammutaharrastukselle, metsästykselle ja asekeräilylle. Virkamiehet ovat toimineet vastoin Valtioneuvoston tahtoa. Jos virkamies esittää tästä poikkeavia uusia rajoituksia, pitää ne pystyä perustelevaan. Direktiiviesityksestä vaikutusanalyysi puuttui ja nyt Suomen virkamiehet toistavat tämän karkean menettelytavan virheen.

Lausunnolla olevassa esityksessä on suuri määrä tiukennuksia, joilla ei ole mitään yhteyttä EU-direktiiviin tai mihinkään todelliseen ratkaisua vaativaan ongelmaan, osa muutoksista on vaatimuksia, joiden toteuttamista ei voida edes objektiivisesti mitata, mikä tarkoittaa oikeusjärjestelmän kuormittumista.

Esitys sisältää suuren määrän EU-direktiiviin sisällyttämättömiä ja liian tulkinnanvaraisia tiukennuksia ja vaatimuksia, joille ei ole perusteita ja joiden toteuttamista tai noudattamista ei voida valvoa tai mitata ilman merkittävää lisätyövoimaa sekä poliisiin, että oikeuslaitoksen osalle. Esitys nimenomaan lisää tulkinnanvaraisuutta ja näin huonontaa lakia entisestään. Nykylain osalta Aamulehdessä 1.11.2013 haastateltujen AHY:n (Asehallintoyksikkö) edustajien mukaan **syynä on ennen kaikkea huonosti ja heitä kuulematta tehty laki:**

”Ylitarkastaja Reima Pensala poliisihallituksesta sanoo, että tilanne voitaisiin ratkaista tyydyttävästi asetuksen säätämällä. Sitä ennen tarvitaan väliaikaisratkaisuksi ohjeistus.

– Käsitakseni mukaan ainoa ratkaisu tällä hetkellä on se, että starttiaseet luvutetaan esimerkiksi kaasuseiksi tai muuksi aseeksi. Lupaani tulisi ehto, että aseella ei saa ampua kaasupatruunaa, Pensala sanoo. Hän tietää, että se voi aiheuttaa valtavia ruuhkia:

*– **Nämä terveiset voi lähettää Suomen eduskuntaan. Meiltä ei kysytty asiasta”***

Useat EU -maat ovat kyseenalaistaneet asedirektiivin muutoksen ja Suomen geopoliittinen sijainti huomioon ottaen asedirektiivin kyseenalaistamiselle on muita EU maita huomattavasti vahvemmat perusteet.

Esitetty muutos tulisi valmistella uudestaan oikeusvaltioperiaatetta noudattaen ilman kiireellisyyttä, nyt se on käytännössä virkamiesten sanelema. Lain tulee olla täsmällinen ja tarkkarajainen, jotta se täyttää lainsäädännön valmistelulle asetetut periaatteet, eikä esitys täytä hyvän lainsäädännön valmistelulle asetettuja periaatteita.

Esityksessä erilaiset uudet sanktiot ja rangaistukset kohdistetaan ainoastaan luvallisten ampumaseiden omistajiin/haltijoihin ja rikkomukseksi säädetystä teosta peruutetaan rangaistuksen omaisesti aselupia varsinaisen rangaistuksen lisäksi. Esitys ei käsittele lainkaan luvattomien ampumaseiden rangaistuksia tai mahdollisia rangaistusten tiukentamisperusteita huomioiden rikoksentehtäjän taustat. Ehdotetussa käytännössä samasta teosta luvallisen aseiden omistaja saisi kovemmat sanktiot kuin terroristisympatioita osoittanut rikollinen.

Vakavin puute on ehdotuksen 42b § ”Asekeräilijöiden osalta on sisällytetty automaattinen ampumakielto keräilyaseille.” Pykälässä on huomioitu määräaikainen, byrokraattinen ja kallis tapa hakea tähän määräaikainen poikkeus, mikä todistaa, että taustalla on pelkkiä tekosyitä. Tämä

ehdotus ei pohjaudu direktiiviin, eikä missään muualla EU:ssa näin asiaa tulkita. Kielto on ristiriidassa myös aselain 1998 perusteluiden kanssa. Keräily ei ylipäätään käsitteenä tarkoita keräily- tai taidesineen varastointia, muuten Mona-Lisa olisi Louvren kellarissa pimeässä tasalämmössä ja – kosteudessa.

Keräilyaseiden osalta velvoite uusiin tunnistemerkintöihin tulee poistaa. Tämä tuhoaa keräilyaseen arvoa.

Kiitettävää ehdotuksessa on se, että käsite ”pitkä” ja ”lyhyt” ase aiotaan viimeinkin määritellä eurooppalaisen käytännön mukaisesti (600/300 mm). Toki olemme ehdottaneet tätä jo 2000 –luvun alusta. Pykälää vesitetään kuvauksilla ”tarkoitettu” olkapäätä vasten/kahdella kädellä/jne, jotka ovat jälleen tulkinnanvaraisia.

Ongelmana ovat rangaistukseksi määritellyt sanktiot, jotka kohdistuvat vain luvallisten aseiden omistajiin. Samasta tällä lailla rikkomukseksi säädetystä teosta annetun rangaistuksen ohella perutaan rangaistuksenomaisesti aselupia. Tämä ei ole oikeusvaltion toimitapa, ei vaikka tulisikin EU:sta.

Vaatus 24 kk harrastuneisuudesta on tuplaten pidempi mitä direktiivi vaatii, perusteeksi on esitetty vain ”kun se nyt on käsiaseissakin ollut”. Suomen Asehistoriallinen Seura esittää, että harrastuneisuusvaatus kirjataan 12kk mukaiseksi.

Nykyinen aselakimme on tulkinnanvaraisuusneen johtanut jatkuviin oikeusjuttuihin, joissa ei tutkita ”oikeita rikoksia”, vaan sitä, voitaisiinko jollakin keinolla tulkita, starttipistooli, deko-ase tai jopa poliisin ohjeen mukainen (osien merkitseminen tiedostoon case Oulu) toiminta rikokseksi. Käytäntö on, että kaikki mahdollinen käsitellään oikeudessa ja nyt tulossa oleva ”lipaslaki” lisää näitä juttuja räjähdysmäisesti.

Esitys toisi toteutuessaan huomattavasti lisää oikeustapauksia, koska jo nykysysteemi on johtanut siihen, että esille tulleet tulkinnanvaraiset tapaukset pyritään käsittelemään oikeudessa, jossa aseluvanhaltijalle prosessi on raskas ja kauan kestävä. Aseet ovat myös tämän ajan takavarikossa ja jo nyt tunnetaan oikeustapaus, missä valtio korvasi aseiden takavarikkoajan vaurioita. Lain ja siinä olevien määritelmien tulee olla täsmällisiä ja tarkkarajaisia ilman tulkinnan mahdollisuuksia ja epäselvyyksiä.

Kokonaisuutena arvioiden direktiivin sisältö on perusteeton sen perusteiksi esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseen nähden ja siksi se tulee hylätä, eli jättää kokonaisuudessaan implementoimatta kansalliseen lainsäädäntöön.

Aseen osien määritelmät ovat jo nyt olleet tulkinnanvaraisia. Mm. ylä- ja ala-runko ovat epäselviä ja ovat jo nyt johtaneet turhiin oikeusjuttuihin.

Tällä hetkellä useampikin EU –maa kyseenalaistaa koko asedirektiivin muutoksen, tämä olisi varsinkin Suomen geopoliittinen asemakin huomioiden otettava huomioon. Ylipäätään aselaki olisi lyötävä jäihin, eikä paniikissa tehtäisi vuosittaisia hätäratkaisuja. Hyvä esimerkki on aseisiin ja niiden osiin liittyvän tiedostonpito-oikeuden ja velvollisuuden poisto; ylimenokausi etenee ja mitään ohjeita ei ole tullut. Poliisihallituksella ei ole resursseja hoitaa tähänastisiakaan muutoksia.

s. 10 Perustelut, joita liittyvät CIP -merkintöihin ja tarkastuksiin. Ainoastaan 15 maata koko maailmassa kuuluu CIP:n piiriin, joten väite CIP:n roolista on vahvasti ylivoimainen varsinkin kun nyt puhutaan EU-direktiivistä ja puolet EU:sta ei kuulu CIP:n. CIP-tarkastus vastaa luonteeltaan auton katsastusta, se ei suojaa millään lailla aseiden epäasialliselta käytöltä mikä käytännössä poikkeuksetta on sinänsä harvinaisen aserikon syy.

s. 27 Maininta ” Asekeräilijä ei voisi kerätä ja säilyttää erityisen vaarallisia ammuksia.” on perin outo, koska näiden patruunoiden säilyttäminen vaatii nykyisenkin lain nojalla erillisen luvan. Merkittävä osa keräilyllisistä patruunoista on nimenomaan ”erva-patruunoita”, näistä mm. toisen maailmansodan aikaisista 7,92 –patruunoista on julkaistu Ase-lehdessä laaja artikkelisarja. Näiden patruunoiden osalt riittäisi ikäraja, eli keräilylliseksi katsotaan yli 10 vuotta vanhat patruunat. Pohan mukaan tämän

ikäiset patruunat ovat muutenkin ampumakelvottomia.

2 § Esityksen mukana pitäisi olla kohdassa mainittu asetus, koska sen rooli on ratkaiseva. Tässä muodossaan laki tulee kieltämään suurin piirtein kaikki metalliset leikkiaseetkin ml. starttarit siihen asti kun asetus tehdään, mikä ei voi olla lainsäätäjän tarkoitus. Saksassa olisi asiaan liittyvä normisto.

3 § Termi "latauslaite" on todella huono käännös lippaasta yms, vaikkakin termiä on pykälässä selitelty. Samoin on aseiden osien ja varsinkin sarjatuliaseiden osien osalta. Poliisihallitus on jo nyt yrittänyt tulkita Puolustusvoimien lupavapaana myymän ns. Emma-pikakiväärin perän 2012 –lain mukaiseksi luvanvaraiseksi osaksi haastamalla omistajansa oikeuteen. Käytännössä myös tuhannet Puolustusvoimien myymät dekoaset sisältävät näitä osia. Rangaistus- ja varsinkin sanktiopuolella (lupien peruuttaminen) olisi huomioitava se, että Puolustusvoimat on myynyt myös kymmeniä tuhansia lippaita yksityisille kansalaisille. Myös alaikäisille. Omistaja ei tiedä syyllistyvänsä ampuma-aserikokseen. Harkinnanvaraisuus tulisi säilyttää em syiden takia lupien peruutusprosessissa ja näiden varsinkin jo kansalaisilla olemassa olevien lippaiden osalta tulisi olla mahdollisuus saada niihin erillinen lupa, vaikkei mitään aseita omistaisikaan.

15 § Asekeräilijän määritelmässä käsite museo on sidottu museolain määritelmään mm. säännöllisesti yleisölle avoimista oivista. "Normaaleista museoista" poiketen nyt kyseessä ovat toimivat aseet turvallisuuteen liittyvine erityispiirteineen ja käytännössä sanamuoto myös aiheuttaa siten huomattavat kustannukset ja tosiasiallisesti estää "asemuseoiden" syntymisen.

25 §. Ehdotettu 10 päivän aikaraja tulee aiheuttamaan järjettömän byrokratian esimerkiksi aseseipille jos ja usein kun työn tekeminen (mm. varaosien toimitusaikojen vuoksi) venyy yli tämän 10 päivän. Aikarajan tulisi olla tuntuvasti pidempi.

45§ Aseluvan edellytyksenä mainitaan reserviläisaseita koskien ainoastaan MPK, ei reserviupseeri ja reserviläisten järjestöjä, jotka ehdottomasti kuuluisivat tähän kohtaan.

53a§ Harrastuksen osoittaminen viiden vuoden välein. Pykälän sanamuodon perusteella syntyy käsitys siitä, että kyseessä on takautuva lainsäädäntö koskien suurta määrää voimassaolevia aselupia. Keskustelutilaisuudessa asia ilmaistiin toisin.

110b § Merkintöjen tekeminen ja siitä poikkeus. Poliisihallitus voi antaa luvan poiketa velvollisuudesta tehdä merkintä, jos ampuma-ase tai ampuma-aseen osa on sellaisenaan historiallisesti erityisen merkittävä ja merkintä alentaisi ampuma-aseen tai ampuma-aseen osan historiallista arvoa. Poliisihallituksella ei ole asiantuntemusta eikä aikaa määrittellä, mikä ase- tai aseiden osa on historiallisesti erittäin merkittävä. SAHS esittää, että hyväksytyyn keräilysuunnitelman mukaiset kokoelmaan tarkoitetut aseet ja aseiden osat vapautettaisiin merkintävelvollisuudesta.

114 a § ”Asealan elinkeinoluvan haltijan ilmoitusvelvollisuus epäilyttävästä liiketoimen yrityksestä.” Sinänsä pykälä on maalaisjärjellä ymmärrettävä, mutta hyvään lainsäädäntöön ei kuulu tällaisen, täysin subjektiivisen havainnon velvoitteen asettaminen. Huomioiden vallitseva esitutkinnan ja syytteen nostamisen linja tällainen vaatimus on kohtuuton.

s. 117: ”Pysyvästi ampumakelvottomaksi tehdystä ampuma-aseesta, jota ei ole deaktivoitu deaktiivointiasetuksen mukaisesti, tulee ilmoittaa 42 c §:ssä tarkoitetut tiedot poliisille viimeistään viiden vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.” .... asettaa rangaistusuhkaisen velvoitteen käytännössä kaikkien ns. vanhojen dekojen omistajille, joista merkittävä osa ei kuitenkaan ole aselain kanssa tekemisissä. Merkittävä osa näistä on puolustusvoimien myymiä ja kansalaisilla on täysi syy luottaa siihen, että puolustusvoimat on myynyt ”laillista tavaraa”. Velvoite on ns. takautuvaa lainsäädäntöä varsinkin myös niiden dekojen osalta, jotka jo poliisi on aiemmin kirjallisesti hyväksynyt. Kansalaisen pitää voida luottaa siihen, että poliisilta saatu todistus on voimassa ilman aktiivista lakien seuraamista.

Suomen Asehistoriallinen Seura ry aselakitoimikunta

Kalle Seppälä

Jussi Peltola